

اقامتگاه امام زمان (عج) کجاست؟

«مهدویت» یکی از مهم‌ترین آموزه‌های شیعه اثنی‌عشری است، اما عدم آسیب‌شناسی در این مورد منجر به این می‌شود که این آموزه از اصالت و آنچه هدفش بوده است، منحرف شود.

«#مهدویت« یکی از مهم‌ترین آموزه‌های شیعه اثنی‌عشری است، اما عدم آسیب‌شناسی در این مورد منجر به این می‌شود که این آموزه از اصالت و آنچه هدفش بوده است، منحرف شود.

اعتقاد شیعه درباره امام زمان (عج) این است که آن حضرت تولد یافته و تاکنون زنده و در پرده غیبت است و روزی حکومت عدل را به پا خواهد کرد. هم‌اکنون محل زندگی ایشان معلوم نیست، ولی در کره زمین زندگی می‌کند.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، «#مهدویت« یکی از مهم‌ترین آموزه‌های شیعه اثنی‌عشری است، اما عدم آسیب‌شناسی در این مورد منجر به این می‌شود که این آموزه از اصالت و آنچه هدفش بوده است، منحرف شود.

شناسایی تمام آسیب‌های موعودگرایی، فرصتی بس فراخ‌تر از این مقال لازم دارد، بنابراین آن چرا که در این اثنا سعی در بررسی آن داریم، تأمل در محل اقامت حضرت ولی عصر (عج) است! موضوعی که در اذهان بسیاری از مسلمان وجود دارد، گاه افرادی این موضوع را مستمسک تحقیر و تسمخر قرار داده - همچون وهابیان که با طرح این شبهه که چگونه شیعیان امامیه داعیه حضور امام دوازدهمشان را دارند در حالی که خبری از محل اقامت و نحوه معاش او ندارند - و گاه موجب شده است جریان‌هایی فکری و اجتماعی به علت خبط برخی از اندیشمندان شیعه، قائل به مکانی مشخص به نام «#جزیره خضرا« شوند که ایشان در آن جزیره‌ای که محل و نشانی‌اش در دست نیست، حضور دارند و این ایده خرافی نیز موجب شده است که عده‌ای این جزیره موهوم را به منطقه‌ای موهوم‌تر همچون مثلث برامودا تطبیق دهند!

متأسفانه در دهه اخیر، با اینکه مسجد مقدس جمکران دارای اسناد موثق تاریخی و روایی است ولی به علت اینکه غلبه احساسات در تبیین آموزه‌های الهیاتی، این مسجد مقدس از دید عوام به منزل امام زمان (عج) تلقی شده است.

آنچه باید میان شیعیان مورد توجه قرار گیرد؛ پاسخ و یا عدم‌پاسخ به پرسش‌هایی درباره چگونگی خواب و خوراک، نوع غذا و پوشاک آن حضرت و محل تأمین آن‌ها، تعداد فرزندان و همسران آن حضرت و پرسش‌هایی از این دست است که به اعتقادات شیعه مربوط نمی‌شود.

اگر انسان نسبت به این‌گونه امور، جاهل باشد و حتی عقیده‌ای مخالف با آنچه که برخی به آن معتقدند، داشته باشد، خللی در اعتقادات وی ایجاد نمی‌شود. اعتقاد شیعه درباره امام زمان (عج) این است که آن حضرت تولد یافته و تاکنون زنده و در پرده غیبت است و روزی حکومت عدل را به پا خواهد کرد.

اعتقاد به قدرت خدا، حل مسائل مربوط به پرسش‌هایی یاد شده را برای انسان آسان می‌کند، به‌طوری که نمی‌توان از آن غافل شد. اثبات عدم استبعاد، خود به تنهایی کافی است که انسان نسبت به آن‌ها آرامش قلب گیرد.

* اقامتگاه امام مهدی (عج)

درباره محل اقامت امام زمان در عصر غیبت گفت‌وگویی فراوان شده است. در ابتدا ما آن گفت‌وگوها را طرح کرده و در نهایت، نظر نهایی خود را از نظر خوانندگان می‌گذاریم. گفته شده است که:

1. آن حضرت همه ساله در مراسم حج شرکت می‌کند و به مشاهده مشرفه می‌رود و بعضی از سعادت‌مندان در مراسم حج به محضرش شرفیاب شده‌اند. (1)

2. درباره اقامتگاه آن حضرت و فرزندان و بستگان و یاران مخصوص (اوتاد) چندین مکان مانند: مدینه، دشت حجاز، کوه رضوی، کرعه و سرزمین‌های دوردست و . . . معین شده است. (2)

3. اقامتگاه آن حضرت و فرزندان و گروهی از خواص یارانش در جزیره‌ای از دریای بزرگ است. از امام هادی (ع) داستانی نقل شده که

خلاصه‌اش این است: حضرت مهدی(ع) و فرزندش در جزیره‌هایی بزرگ و پهناور در دریا زندگی می‌کند و عده‌ی شیعیان آن‌جا بسیار زیاد است، فرزندان هر یک حاکم جزیره‌هایی هستند و خدا بهتر می‌داند. (3)

4. محل اقامت آن حضرت تعیین نشده و شاید مکان معینی نداشته باشد و به‌طور ناشناس، بین مردم زندگی و رفت و آمد کند.

5. ممکن است محل اقامت آن حضرت، نقاط دورافتاده‌ای باشد که عادتاً مردم به آن مکان‌ها رفت و آمد نمی‌کنند.

6. محل اقامت ایشان شهر سامره و همان سردابی است که از آن‌جا غایب شده است. در همان‌جا زندگی می‌کند و از همان‌جا ظهور می‌کند. (4)

7. محل اقامت حضرت مهدی(ع) و فرزندان آن حضرت در کشورهای وسیع و آبادی است که پایتخت آن‌ها به نام‌های ظاهره(زهراه)، رائقه، صافیه، ظلوم، عنایس نامیده می‌شود و پنج نفر از فرزندان شایسته آن جناب به نام‌های: طاهر، قاسم، ابراهیم، عبدالرحمن و هاشم در آن کشورها حکومت می‌نمایند.

8. جزیره خضرا محل زندگی امام عصر(ع) است و حضرت در آن با فرزندان خود حضور دارد. جزیره با حصاری محکم محاصره شده و هر کسی به آن نزدیک می‌شود به‌طور اسرارآمیزی یا از بین می‌رود یا مسیرش منحرف می‌گردد.

این نوشته بر آن نیست که درباره هر یک از موارد یاد شده قضاوت دقیقی را داشته باشد، بلکه بر آن است که این موضوع که آیا امام زمان واقعا در جزیره‌ای به نام خضرا و یا هر اسم دیگر به صورت ثابت زندگی می‌کند یا خیر؟ آیا اصل اینکه این موضوع مهم است یا خیر؟ اما به‌طور گذرا می‌توان گفت بعضی از بندهای مذکور کاملاً مورد تأیید روایات و عقل است. مثلاً در مراسم حج هر سال شرکت می‌کند و بعضی از سعادت‌مندان به دیدار وی شرفیات شده‌اند که احوالات برخی از آن‌ها در کتب مربوط به آن آمده است(6) در هر صورت بزرگانی از علما در عرفات و منی در جست‌وجوی آن حضرت اشک می‌ریزند.

اعتقاد شیعه درباره امام زمان(عج) این است که آن حضرت تولد یافته و تاکنون زنده و در پرده غیبت است و روزی حکومت عدل را به پا خواهد کرد. هم‌اکنون محل زندگی ایشان معلوم نیست، ولی در کره زمین زندگی می‌کند.

اما در مورد بند ششم و هفتم باید گفت که در هیچ روایتی گفته نشده که امام دوازدهم در سرداب زندگی می‌کند و از آن‌جا ظهور خواهد کرد و هیچ‌یک از دانشمندان معتبر شیعه، چنین مطلبی را نفرموده‌اند. و این نسبت، دروغ محض و از روی عناد صادر شده است. (7) و نیز داستان کشورهای مجهول، بی‌شبهت به افسانه نیست و تنها مأخذ آن، حکایتی است که در#171، جنة الماوی# نقل شده که اسناد آن قابل خدشه است. (8)

* بررسی حدیثی محل اقامت حضرت ولی‌عصر(عج)

طبق بیان امیرالمومنین(ع) حجت‌بن‌الحسن(ع) میان مردم است، در مجالس آن‌ها به‌طور ناشناس حضور یافته و در مراسم حج شرکت می‌کند ولی اقامت‌گاه اختصاصی آن حضرت بر مردمان هویدا نیست. ایشان در شرق و غرب جهان، به سیر و سیاحت پرداخته و حاجت نیازمندان را بر می‌آورند. امام حسین(ع) فرمودند: لا یطلع علی موضعه احد من ولی وغیره الا الذی یلی امره. (9)

هیچ کس از دوستان و غیر دوستان، از اقامت‌گاه و منزل حجت خدا اطلاع ندارد و آگاه نمی‌شود از این موضوع، مگر کسی که خدمت‌گزار او باشد.

امام باقر(ع) نیز می‌فرمایند: ان لصاحب هذا الامر بینا بقال له: بیت الحمد، فیه سراج یزهر منذ یوم ولد الی ان یقوم بالسیف لا یطفا. (10)

برای صاحب این امر، خانه‌ای است که به آن #171، بیت الحمد#؛ گفته می‌شود و در آن خانه، چراغی هست که از روز ولادت آن حضرت روشن گردیده و تا روزی که بقیه‌الله، روحی له الفدا با شمشیر قیام کند، روشنایی می‌دهد.

همچنین حضرت ولی‌عصر در پاسخ به علی‌بن‌ابراهیم‌بن‌مهزیار اهوازی فرمود: ان ابی(ع) عهد الی ان لا اوطن من الارض الا اخفاها و اقضاها اسرار لامری، و تحصینا لمحلی من کید اهل الضلال و المردة من احداث الامم الضوال فنبذنی الی عالیه التلال و الرمال.... (11)

همانا پدرم، با من عهد بست که دورترین و مخفی‌ترین نقطه روی زمین خدا را برای اقامت انتخاب کنم تا امر من پوشیده بماند و محل زندگی‌ام از حيله و کيد گمراهان در امان باشد؛ اين پيمان مرا به کوه‌هاي مرتفع و تپه‌هاي شن سوق داده است.

همچنين آن بزرگوار در نامه‌اي که براي نايب اول خويش «عثمان بن سعيد عمري اسدي« (متوفاي 297 ق) و فرزندش ابوجعفر محمدبن عثمان عمري مرقوم فرموده‌اند، چنين مي‌فرمايد: . . . خداوند جانشين او را از ديده‌ها پوشيده داشت و جايايگاهي را پنهان ساخت و اين براساس مشييت و خواست خدا بود که در قضاي حتمي او گذاشته و در تقدير الهي قطعيت يافته بود.

وفينا موضعه، و لنا فضله، ولو قد اذن الله عز و جل فيما قد منعه و ازال عنه ما قد جري به من حكمة لاراهم الحق ظاهرا بأحسن حلية و أبين دلالة و أوضح علامة و لأبان عن نفسه، و قام بحجته ولكن أقدرا لله عزوجل لاتغالب، وأرادته لا ترد و توفيقه لايسبق. (12)

جايايگاه وصي امام عسکري (يعني امام زمان) در ميان ماست، و فضل و لطف آن جناب براي ماست. و اگر خداوند عزل و جل اجازه دهد آنچه را که فعلا ممنوع نموده و بردارد حکمش را از آنچه که جريان يافته است البته حق را در بهترين و زيباترين صورت و يا روشن‌ترين برهان و واضح‌ترين نشانه آشکارا به آن نشان خواهد داد، و هر آينه خود را معرفي مي‌کند و قيام به حجت خواهد کرد، ليکن قدر الهي مغلوب نمي‌گردد و اراده الهي بازگشت ندارد و وقت و زماني را که خداوند مقرر فرموده پيشي گرفته نخواهد شد.

* پي‌نوشت‌ها:

1. فرج المهموم، شيخ عباس قمي، ص 258.
2. پاسخ به ده پرسش، آيت الله صافي گلپايگان، ص 27؛ نجم الثاقب، ص 587؛ العقبري الحسان، ج 2، جزء 4، ص 122؛ غيبت نعماني، ص 220.
3. حضرت مهدي (ع) فروغ تابان ولايت، محمد محمدي اشتهازي، ص 67.
4. الائمة الاثنا عشر به نقل از الامام المهدي، مهدي الفقيه الايماني، ص 404.
5. جنة المأوي، ميرزا حسين نوري، ص 217 به بعد.
6. منتهي الآمال، شيخ عباس قمي، صص 1071-1087.
7. پاسخ به ده پرسش، آيت الله صافي گلپايگان، ص 28.
8. جنة المأوي، ميرزا حسين نوري، ص 217 به بعد.
9. منتخب الاثر، لطف الله صافي گلپايگاني، ص 253
10. بحارالانوار؛ ج 52
11. بحارالانوار؛ ج 52
12. بحارالانوار ج 53

نويسنده: ابوالفضل عنابستاني